

Tapasztalataim a MIT-HOL működésével kapcsolatban

Természetesen én is bekapcsolódtam a Magyar Internetes Tájékoztató működésébe. Már az indulásakor, 1999-ben felfigyeltem az új szolgáltatásra, de csak később léptem be a résztvevő könyvtárosok sorába. Itt szerzett tapasztalataimat szeretném most ismertetni, belülről nézve bemutatni az internetes tájékoztató szolgálat működését. Következtetéseimet az idei év első három és fél hónapjának kérdései és válaszai alapján vontam le, amely időszak ugyan a másfél éves működéshez viszonyítva rövid, de mégis alkalmas arra, hogy tapasztalatokkal szolgáljon.

Az 1999. szeptemberi indulástól kezdve 2001. március végéig a szolgálathoz összesen 2738, havonta átlagosan 150 kérdés érkezett. Nyáron kevesebb kérdést tettek fel, máskor azonban gyakori a több mint 200/hó beérkező kérdés. Látványos emelkedés figyelhető meg az utóbbi három hónap igényeit tekintve: ez idő alatt 171-ről 310-re ugrott a beérkező kérdések száma, elérve az eddigi legmagasabb szintet. Ez is azt jelzi, hogy szélesebb körben is ismertté vált a tájékoztató szolgálat működése, sokan fordulnak ide megoldandó problémájukkal. Mindazok, akik elégedettek a kapott válasszal, gyakran fordulnak ismét újabb kérdésükkel a szolgáltatáshoz.

Az általam vizsgált három és fél hónapban 541 kérdés érkezett a MIT-HOL csapatához. A válaszokat is figyelembe véve ez már tekintélyes levélforgalmat generál a könyvtárosok postafiókjában. Ennek folyamatos figyelemmel kísérése, illetve a válaszadás folyamatába való bekapcsolódás csak úgy lehetséges, ha valaki rendszeres időközönként, maximum két óránként bele tud tekinteni az azóta eltelt idő alatt érkezett postájába. Ha hosszabb idő telik el, valószínűsíthető, hogy van már valaki, aki dolgozik a kérdésen. A könyvtárosok közül – véleményem szerint – sajnos még kevésnek van lehetősége folyamatosan gépközelben lenni, ezért nem próbáltam bevonni kollégáimat ebbe a tájékoztatói tréningnek is beillő tevékenységbe. Nagyon sok könyvtárban a szükségesnél kevesebb szakképzett munkatársat foglalkoztatnak, és az ő idejüket maximálisan kitölti a helyi olvasók tájékoztatása, ezért nem meglepő, hogy kevesen tudnak csatlakozni ehhez a szolgáltatáshoz.

Mit kérdeznek a MIT-HOL használói?

A kérdések témáját tekintve rendkívül nagy a változatosság, de általánosságban elmondható, hogy körülbelül kétharmad részük a szakkönyvtári tájékoztató tevékenység körébe tartozik. Nem is várható el, hogy ezekre a speciális kérdésekre általános gyűjtőkörű könyvtárban dolgozó kollégák adjanak választ, ilyen esetben az illetékes szakkönyvtár dolgozója válaszol – ha van ilyen a kérdéseket fogadók

között. Általánosabb vagy kevésbé speciális kérdés érkezése esetén gyakran folyik párhuzamos kutatási munka a könyvtárakban, ami többnyire hasznára válik a kérdezőnek, mert olyan, több szempontú válaszokat kap, amelyek egymást kiegészítik. Ám az is kétségtelen, hogy sokszor ugyanazokkal a forrásokkal dolgozunk különböző helyeken, így ez mindenképpen többletmunka, ami elkerülendő.

Az alábbiakban szeretnék egy csokorra valót bemutatni az általam legérdekeesebbnek vagy legjellegzetesebbnek talált kérdések közül:

- *Létezik-e magyar fordítása a középkori Rózsa-regénynek?*
- *Úgy tudom, hogy a tv előtti korszakban kedvelt gyermekjáték volt a méta, úgy rémlik valamilyen faütőkkel és mindkét végén kihégyezett bottal (ez volt a 'labda') játszották. Keresem a játék eszközlírását (menete, hozzávalók kivitelezése, elkészítése, stb.)*
- *Igényes tánczenét játszó zenekarok elérhetőségét keresem.*
- *Mi a csillagseb ?*
- *Szennyvíztisztítás általában, papírgyárak szennyvize.*
- *Az „Az a rossz, aki rosszra gondol” szólás francia eredetije hogy hangzik? Hogyan van leírva franciául, és ki mondta?*
- *Rossini „Macska-duett”-jének hangfelvételére lenne szükségünk.*
- *Hol, hogyan lehet fotó vagy videofelvételeket készíteni engedély nélkül, mikor kell engedély és milyen? A felvétel alanyának mik a jogai?*
- *Keresem az alábbi könyvet, kérem segítsenek, hol juthatok hozzá: Magyar Élelmiszerkönyv.*
- *Miért vörös színű a főtt rák?*
- *Régi földalatti alagutak, kazamaták, folyosók, amik pl. várakat, vagy esetleg helységeket kötnek össze.*
- *Jónás Péter Fényfoltok c. verseskötetéről (Felsőmagyarország Kiadó, 2000) esetlegesen megjelent kritikák, recenziók, ismertetőik érdekelnek, tehát hogy írt-e a kötetről valaki valamilyen folyóiratban, újságban, neten, és ha igen, hol és mit.*
- *Az állatokat megtámadó száj- és körömfájás milyen hatással lehet az emberre? A kór miben nyilvánul meg, hogyan ütözik ki, mennyire ártalmas az emberre nézve? Ha pl. valaki Angliába utazik, magán hordja a vírust, milyen tünetei lesznek, miként jön ki rajta a betegség?*
- *William Blake Az ártatlanság jövendölései című művének első négy sorára volnék kíváncsi, lehetőleg nem Kálnoky fordításában (magyarul).*
- *Honlapszerkesztést alapos részletességgel tanító, letölthető e-könyvet keresek ingyenes letöltési lehetőséggel, ugyanis pénzáttalási lehetőségem nincs.*
- *Van-e Szigligeti Ede Liliomfi c. művének német fordítása, s ha igen, honnan lehetne beszerezni, könyvtárközín megkérni?*

- Az internetes reklámtevékenységgel kapcsolatos mindenféle témájú anyagok.
- Földalapú, őstermelőknek szóló támogatásokról (ami éppen most aktuális) a lehetőségekhez mérten legtöbb információt szeretném megtudni.

Mint látható, a kérdések között minden témakör előfordul, és legtöbbje önmagában is olyan izgalmas, hogy kutatásra ingerli a vérbeli tájékoztatót. Ennek ellenére volt számos olyan kérdés is, amelyet speciális témaköre és fogalmai miatt meg sem értettem, például „A csomagolt illetve szeletelt sonka és a HACCP összefüggései”, vagy „A fűszéna lizinszintjéről, illetve az emészthető lizinszintjéről” és a „Kvantummechanikai koherens állapotok”.

Ezek értelmezése valószínűleg nem jelent problémát az illetékes szaktájékoztató számára, ezért is nagyon hasznos, ha több különböző könyvtárból, különböző dokumentumbázissal a hátunk mögött és különböző tájékoztatási tapasztalatokkal veszünk részt ezeknek a kérdéseknek a megoldásában. Meg kell említenem néhány gyakran előforduló témakört: nagyon magas a mezőgazdaságra, növénytermesztésre, állattenyésztésre, élelmiszeriparra vonatkozó kérdés. Ez a tény nagyon meglepett, mert közművelődési könyvtárban az utóbbi tíz évben ez a témakör viszonylag ritkán került elő. Vannak aktuális kérdések, például az Európai Unió és problémaköre, amellyel kapcsolatban sokan kérdeznek. A médiában felkapott témák itt is megjelennek, például kergemarhakór, száj- és körömfájás; de időszakszerűen is változik a kérdések jellege, januárban például nagyon sok szigorlati tételhez kerestek forrást a MIT-HOL felhasználói.

A kérdéseket felvevő webes űrlap egyik – nem kötelezően kitöltendő – mezője arra kérdez rá, hogy miért teszi fel kérdését a felhasználó. Ez rendkívül fontos, mert meghatározza az adandó válasz tartalmi mélységét, és segít megvilágítani olyan körülményeket, amelyeket a kérdésben nem említenek meg. A több mint félezer kérdés 40 különböző okát sorolták fel a használók, de meg kell említenem, hogy ezt a rovatot csak minden második esetben töltötték ki. A „miért”-ek között magasan vezet a szakdolgozat, kutatás, szigorlat, tudományos munka: azaz a felsőoktatásban részt vevők és abban dolgozók információs igénye. A középiskolás korosztály igényei (szakköri kiselőadás, irodalom házidolgozat, érettségire készülés) lényegesen kisebb arányban fordulnak elő. Munkahelyi feladat elvégzése céljából is sokan fordulnak a tájékoztató szolgálathoz (fordítás, szakmai tapasztalatcsere), de emellett az egyéb, rendkívül különböző okok is előfordulnak, mint például vita eldöntése, bál szervezése, helytörténeti kutatás, szavalóverseny, hobbi, utazás, születendő gyermek nevének anyakönyvezése.

Íme néhány érdekes kérdés és indoklásuk:

- Az *Enuresis nocturna* (éjszakai ágybavizelés) nevű betegségről szeretnék a lehető legtöbbet megtudni, ill. hogy Magyarországon és külföldön kik a leginkább szóba jöhető specialistái ennek a betegségnek?

Miért: A kisfiam szenved ebben a betegségben!

- Hogyan lehet pályázatot benyújtani közvetlenül a kulturális tárca miniszterének? Hová kell eljuttatni a pályázatot?

Miért: Egy helyi szerző második könyvének (esszé) kiadásához keresünk anyagi forrásokat.

- *Földvári György író levelezési címét szeretnénk megtudni, esetleg telefonszámát.*
Miért: *író-olvasó találkozó szervezéséhez.*
- *Where can I find Hungarian Primary School websites.*
Miért: *Wish to establish contact between English and Hungarian Schools.*
- *Ki írt a könyvtárossról karcolatot?*
Miért: *Egy újságcikkhez szükséges.*
- *Buday Mihály festőművész élete és munkássága, alkotásai, kiállításai.*
Miért: *Vásároltam tőle képet, s nincs róla semmi információm.*

A felhasználók között megjelennek azok a kisebb könyvtárak is, amelyek saját tájékoztató eszközeik segítségével nem tudják megoldani az olvasói kérdések egy részét. Nagyon jó lehetőségnek tartom, hogy továbbítsák a beérkező kérdéseket, de csak abban az esetben, ha az olvasó nem azonnali választ vár. A könyvtárak közötti együttműködésnek igazán jó példája ez, hiszen együttesen többet tudunk, mint amit egy helyi intézmény nyújtani képes. Az olvasó számára egyáltalán nem lényeges, hogy ki adja meg a választ a kérdésére, ő megoldást vár, amelyet így a könyvtáros társadalom egy részének együttes munkájával kap meg.

A beérkező kérdéseket vizsgálva megállapítható az, hogy sokan akkor is igénybe veszik a szolgáltatást, amikor az szakmailag nem lenne indokolt. Egyszerű internetes kereséssel, néhány alapvető és a MIT-HOL oldalain ajánlott forrás igénybevételeivel sokan önmaguk is megszerezhetnék a kívánt információt. A tapasztalat azonban az, hogy ilyen esetekben is szívesebben bízzák kérdéseiket a szakemberre, aki garanciát nyújt arra, hogy az általa szolgáltatott információk a témakör legfontosabb forrásait adják. Kényelem, rutintalanság és sokszor talán a lustaság is szerepet játszhat abban, hogy egyszerűen megoldható kérdéseket is küldenek. A szolgáltatás felhasználói között feltűnt egy bizonyos e-mail címről író, önmagát meg nem nevező levelező, aki rendszeresen küld a listára azonos típusú kérdéseket. Tudományos lapokban megjelent cikkek pontos hivatkozásait kéri, több ízben tömegesen küldte leveleit a listára. Természetesen kapott választ a sokadik kérdésre is annak ellenére, hogy már az első válaszlevélben módszertani segítséget kapott arra nézve, hogyan találhat választ az ilyen típusú kérdésre magán a világhálón.

Az internet-könyvtárosnak oktató feladata is van, segítenie kell a felhasználókat az internet forrásai közti eligazodásban. Nem véletlen, hogy nem ad meg minden létező forrást egy bizonyos témáról, csak segítséget nyújt az elinduláshoz, a munka megkezdéséhez. A válaszok egyik fontos típusa az, amelyben a könyvtáros nem vagy nem mindig ad választ a konkrét kérdésre, hanem elirányítja a felhasználót egy olyan weboldalra, ahonnan kiindulva választ talál. Gyakran kéri például könyvek, folyóiratok lelőhelyét kölcsönzési vagy megvásárlási céllal. Ilyen esetekben nem biztos, hogy az internet-könyvtáros feladata az, hogy végigbogarássza az összes könyvtári OPAC-ot és egyéb adatbázist. Elegendő, ha a használót olyan weboldalra irányítja, amelyről kiindulva maga is megteheti ezt. Jó lehetőség, hogy a levelekbe azonnal kattintható webcímekeket lehet elhelyezni, mert ezzel könnyebb a használó munkája. Mi magunk is sokat tehetünk azért, hogy az interneten bön-

gészők, akik között mindig lesz olyan, aki kevésbé rutinos, megismerjék a legfontosabb segédeszközöket.

Érdekes lenne megvizsgálni azt is, hogy mennyire elégedettek a felhasználók a kapott válaszokkal, vajon megelégednek-e a jövődő szakdolgozatok írói, a kutatók az elindulási pontokkal vagy mást várnának, a jelenleginél többet, esetleg teljes irodalomjegyzéket, amely alapján a téma kifejtethető.

A válaszok tanulságai

Nemcsak a kérdések tanulmányozása nagyon hasznos, de legalább ilyen izgalmas megnézni a rájuk adott válaszokat is. A legtöbbet egymástól tanulhatunk. Nem szégyen bevallanom: annak ellenére, hogy sok éve foglalkozom az internettel, rengeteg hasznos tapasztalatot szereztem a MIT-HOL-ban részt vállaló kollégáktól. Új információforrásokat ismertem meg, és bár szívesebben használom a napi tájékoztatósi gyakorlatban a hagyományos forrásokat, el kell ismernem, hogy az internet segítségével sokkal többet és jobbat tudunk nyújtani, mint anélkül. Úgy vélem, az internetes keresés lehetősége mindenki előtt nyitva van, speciális szaktudás nem szükségeltetik hozzá, csak egy kis odafigyelés és némi rutin, mégis elkerülhetetlen, hogy napi munkánkba beépítsük ezeket a forrásokat a hagyományosan elérhetőkhöz mellé. A kettő együtt olyan információs bázist jelent, amellyel sokkal hatékonyabban tudunk tájékoztatni. Mérlegelni kell azonban, hogy mikor melyiket részesítjük előnyben, mert tény, hogy sokszor ugyanaz megtalálható több helyen is, de nem mindegy, hogy mennyi időt szánunk a keresésére. Sokszor könnyebb a nyomtatott forráshoz nyúlni, mert abból egy-két perc alatt megválaszolható az, amit az interneten 10–15 perces kereséssel találunk csak meg.

A válaszokat vizsgálva nagyon élénken foglalkoztatott az, hogy a kollégák milyen arányban nyújtanak információt hagyományos, illetve internetes források segítségével. A kérdésben néha megadja az érdeklődő, hogy számára mi lenne előnyösebb. Sokan kérnek kizárólag internetes forrást, de a kérdés maga is meghatározhatja azt, hogy honnan származzon a válasz. Vannak olyan aktuális, modern témák, amelyekhez nem is találunk nyomtatott forrást, esetleg csak folyóirat-cikkeket, de mivel a repertóriumok és cikkadatbázisok átfutási ideje elég hosszú, erre sincs sok esély. A nagy számú kérdést megvizsgálva kitűnik, hogy a kollégák – a forrás jellegére vonatkozó megkötés hiányában – általában igénybe veszik a hagyományos eszközöket és az internetet is a válasz összeállításához. Ez a hozzáállás nekem nagyon szimpatikus, segítségével talán sikerül eloszlatni azt a sokakban élő tévhitet, hogy az internet korában könyvtárakra és nyomtatott ismerethordozókra nincs többé szükség, mert a világhálón minden megtalálható. Tény, hogy egyre gazdagodik a tartalma, egyre több, könyvtári szempontból is hasznos információ kerül fel, de a régi eszközeinket meg kell őriznünk, mert csak ezek együttesével tudunk teljes körű tájékoztatást nyújtani.

A kérdések és válaszok vizsgálatának másik fontos tanulsága az, hogy esetenként célszerű az érdeklődőt olyan intézményhez, szervezethez irányítani, ahol első kézből származó információval tudnak neki szolgálni. A Göncz Árpád levelezési címe iránt érdeklődő felhasználót például a Köztársasági Elnöki Hivatalba irányították, természetesen annak pontos elérhetőségével is szolgáltak, egy másik eset-

ben pedig a Gábor Dénes Főiskola iránt tudakozódó a megfelelő weboldalakra való hivatkozást kapta válaszként. Lehet, hogy sokan tudtak volna egyéni tapasztalatokkal, információval is szolgálni az ott folyó képzésről, de az internet-könyvtárosnak nem szabad semmilyen szubjektív jellegű, egyéni véleményen alapuló információt közölni – a hivatalos, dokumentált forrásokra kell hagyatkoznia. Több kérdést is tettek fel különböző cégekre vonatkozóan (például Győri Keksz Rt.), de ezekben az esetekben is csak a cég saját oldalaira kalauzolhatjuk el a felhasználót vagy ha a kérdéses információ nem található meg publikus helyeken, akkor magához a céghez, hogy ott kérjen további információt.

Vannak olyan speciális dokumentumtípusok, amelyek nem férhetők hozzá az interneten sem és könyvtárakban is egyre kevésbé: ezek a szabványok. Sok kérdés vonatkozott kifejezetten erre a forrástípusra; magyar szabványokat és Európai Unió szabványokat egyaránt sokan kerestek. Nagyon szerencsés lenne, ha a jövőben megoldódhatna ez a probléma. Hasonlóan nehézkes a jogszabályok teljes szövegéhez való hozzáférés is, bár ehhez léteznek helyi használatú CD-ROM-kidványok is a közlönyök mellett, de az internetre, ahonnan sokan szívesen letöltenék, csak esetlegesen kerülnek fel.

A Magyar Internetes Tájékoztató – kisebb hiányosságai ellenére – jól szervezett és működtetett, megbízható tájékoztató szolgáltatás. A tájékoztató könyvtárosok egyetlen szolgáltatásba integrálásával korábban elképzelhetetlen méretű szellemi tőkét hozott létre. Az ebben való részvétel kihívást jelent a könyvtáros számára amellett, hogy rendkívül jó iskola, továbbképzési terep is, ahol előben lehet – akár könyvtárszakos hallgatóknak is – gyakorlatozni. Emellett remek szórakozás, tágítja látókörünket, növeli a különböző témák iránti nyitottságot. Nagyszerű vállalkozásnak tartom, bár jelenlegi formájában már nehezen működtethető.

Elképzelések a szolgáltatás továbbfejlesztéséről

A külföldi, hasonló jellegű szolgáltatások ismeretében én a következőképpen tudnám elképzelni a szolgáltatás jövőjét: a MIT-HOL-nak országos jellegű, központi tájékoztató szerepet adnék, amelyhez intézményeknek saját szervezetükkel, kollégáikkal együtt kellene csatlakozniuk. A részvétel természetesen csak önkéntesen történhetne, de törekedni kellene arra, hogy minden szakterület képviselője képviseltesse magát. A könyvtárak mindegyike felvállalhatna bizonyos témaköröket, amelynek kérdéseire az ő tájékoztató munkatársai válaszolnának. A beérkező kérdéseket automatikusan vagy moderátor által, de csoportosítani kellene témakörök szerint, és csak oda eljuttatni, ahol eleve vállalkoztak ilyen típusú kérdések megválaszolására. Elképzelhetőnek tartanék egy olyan változatot is, ahol a kérdések nem e-mailben érkeznének a válaszoló könyvtárosok postafiókjába, hanem a webes felületen lennének témakörök szerint elérhetőek, a VRD Incubator programjához hasonlóan. Én is az intézményi részvétel és koordináció mellett vagyok, a könyvtáraknak kellene ügyeleti rend szerint tájékoztató kollégákról gondoskodniuk.

Véleményem szerint fontos lenne a témakörök mellett a korosztályok szerinti bontás is. Nálunk eddig még nem fordítottak különösebb figyelmet az általános és középiskolás korosztály internetes tájékoztatására, pedig szükség lenne erre is

– ebbe a munkába be lehetne vonni a megfelelő technikai háttérrel rendelkező iskolai könyvtárosokat is.

Egy jellegzetes szolgáltatástípus teljesen hiányzik a magyar internetről, ez pedig az azonnali, időkésés nélküli kapcsolat a könyvtárossal, amely chat-csatornákon vagy speciális szoftverekkel lebonyolítható. Jó lenne, ha kísérleti formában megpróbálkoznánk ezzel az új típusú kapcsolatfelvételi móddal, amely új dimenziót jelentene a könyvtári tájékoztatásban.

Ki kellene dolgozni egy ösztönző programot a résztvevő könyvtárosok számára, amely valóban érdekeltté tenné őket a válaszadásban. Ennek anyagi vonatkozásai is lennének: ezt a szolgáltatás weblapjain elhelyezett reklámok bevételéből lehetne fedezni.

Szili Erika

Az ETO-korszerűsítés hírei

A Kódex Könyvtáros Klub legutóbbi, május 17-én tartott összejövetelének vendége (a klubtagok szavazatai alapján) *Barátné dr. Hajdu Ágnes* volt, témája pedig az ETO-korszerűsítés jelenlegi állása. Az összejövetelre meghívót kapott mindenki, aki a legutóbbi ETO-vitában kifejtette álláspontját. Ebbéli minőségében volt jelen *Fejős László*, a Könyvtári Intézet oktatási osztályának munkatársa is, aki az 1999 őszen a könyvtárosok internetes levelező listáján, a Katalisten lezajlott szakmai vita egyik kezdeményezője volt, és a vitaanyag szerkesztett változatát közölte a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2000.* márciusi számában. Az összefoglaló írás az ETO hazai fejlesztésének utolsó tíz évéről is közölt rövid áttekintést.

Fejős László, aki az ETO-adatbázis technikai gondozója, egy 1994 őszen készített kérdőíves felmérést elevenített fel, amelynek során a KMK arra kért választ, hogy az ETO-t alkalmazó egyetemi és szakkönyvtárak hajlandók lennének-e egy-egy szakterület ETO-táblázatainak korszerűsítésben közreműködni, illetve rendelkeznek-e saját kezdeményezésre korszerűsített kéziratokkal, s ha igen, ezeket készítenek-e más könyvtárak számára is hozzáférhetővé tenni. Érdekesek a számadatok: 38 könyvtár kapta meg a kérdőívet, 12 küldte vissza, az utóbbiak közül pedig három könyvtár jelezte, hogy vannak kéziratban lévő ETO-fejlesztéseik. A felmérés készítője, dr. Rónai Tamás ETO-referens, aki nem sokkal e felmérés után megvált az intézménytől, azt javasolta, a KMK gyűjtse be ezeket a kéziratokat, és (akkoriban még remélt ETO irodája révén) gondoskodjon róla, hogy ezek eljussanak más könyvtárakhoz is. Ez nem valósult meg, de 1996 őszen megkezdődött, és 1997 áprilisára befejeződött a legutolsó, 1991-es rövidített kiadás adatbázisba rögzítése (csak a szakrendi rész, hiszen a mutató ebből előállítható), közel 30 ezer rekord. Ennek valamivel több mint kétszeresét tette ki az az adatbázis, amelyet a hágai UDC Consorcium bocsátott az intézmény rendelkezésére az évi nagyjából negyedmillió forintnyi előfizetési díj fejében, s ugyanilyen éves díjért küldi azóta is az új, a törölt és a módosított rekordok adattárát. A feldolgozást Hágában MikroIsisben végzik, így a hazai is ebbe került, kezdetben saját, majd

később a hágaival megegyező adatszerkezetben. A korszerűsítést Barátné dr. Hajdu Ágnes végzi, ennek helyzetéről s az ennek kapcsán felvetődött kérdésekről ő tájékoztatta a Könyvtáros Klub tagjait. Több nemzeti megoldási példára hivatkozott, köztük a spanyolra. Spanyolországban három CD-n adták közre az ETO-t. Az UDC weboldalt üzemeltet, ahol közzéteszi a megjegyzéseket, észrevételeket (<http://www.udcc.org/notes>). Az észti kiadást tíz éven át 38-an fordították. Ami közös minden nemzet ETO-fejlesztésében: mindenütt adatbázist építenek, s a szokásos lépés az aktualizálást követően a CD-kiadás, esetleg több nyelvű CD, s a dilemma mindenütt felmerül: legyen-e nyomtatott kiadás is. A következő lépcső pedig: az internetes hozzáférés. A magyar megoldás az lesz, hogy felkerül az internetre egy munkaformátum, és Hajdu Ágnes azt javasolta, a beérkezett kérések indukálják a továbbfejlesztés irányát. Érdekesként említette: Magyarországon 1962-ben, 1977-ben és 1990-ben jelent meg az ETO, vagyis 15-17 évenként, ehhez képest nincs elmaradásunk...

A UDC konzorcium 2002-re tervezi, hogy az adatbázishoz interneten is hozzá lehet majd férni, nemcsak floppy-n (persze nyilvánvalóan csak előfizetőknek.)

Dr. Dippold Péter, a Könyvtári Intézet igazgatója bejelentette, hogy a Könyvtári Intézet markánsabb előrehaladást szeretne az ETO-fejlesztésben, ezért munkacsoport létrehozását tervezik. Nem munkabizottságot, tanácsadó testületet, hanem honorált, tevékenyen dolgozó csoportot szeretnének felállítani a feladat iránt érdeklődő szakemberekből.

Ungváry Rudolf, aki a pár évvel ezelőtti vitában is markáns véleményt képviselt, azt javasolta, hogy a minisztérium képezzen ETO-pályázati alapot, és ezt annak adja, aki a leghatékonyabb hasznosítást ígéri. Fontosnak tartja, hogy a több nyelvű internetes megjelenítésre is szerezzünk közzétételi jogot, hiszen egyelőre csak a magyar nyelvűhöz van. (*f. l.*)